

Domov důchodců Ústí nad Orlicí
Cihlářská 761, 562 01 Ústí nad Orlicí

MĚSÍČNÍK

DOMOVA DŮCHODCŮ
Ústí nad Orlicí

3. ČÍSLO/ BŘEZEN 2025
PO PŘEČTENÍ, PROSÍM, PŘEDEJTE DALŠÍMU
OBYVATELI!

MILÉ ČTENÁŘKY, MILÍ ČTENÁŘI,

Nejkratší měsíc v roce únor je za námi. Březen nám přinese tolik očekávané jaro a teplejší počasí, i když se zima ještě třeba nevzdá. Na zahrádkách se pomalu začínají objevovat první jarní květinčky, mezi které patří sněženky, bledule, žluté

talovíny, čemeřice nebo petrklíče. Také sluníčko bude mít větší sílu a dodá nám tolik potřebnou energii a dobrou náladu. Určitě se všichni moc těšíme, že se potkáme venku na procházce nebo si posedíme u jezírka na lavičce. Čeká nás také první jarní den, změna zimního času na letní. V tomto Měsíčníku si můžete přečíst něco málo o kloboukové etiketě, také o tom, jak se mají sovy a co všechno vám potěší oko při cestě do Litomyšle.

Přejeme Vám krásné jarní dny a
úsměv na tváři ☺

Za kolektiv autorů Dana
Matoušková a Eva Plívová
Vaše sociální pracovnice

CO NÁS ČEKÁ V BŘEZNU

V úterý 4. 3. od 14.00 hod. – ZÁŽITKOVÁ NÁVŠTĚVA SOVIČEK – nenechte si ujít setkání s paní Viktorií a jejími sovami. Sejdeme se v tělocvičně ve 4. patře budovy B.

Ve čtvrtek 6. 3. od 13.30 hod. – KAVÁRNIČKA K MDŽ – zveme Vás na společné setkání k oslavě svátku všech žen ☺ Připomeneme si, jak se tento svátek slavil v dávných dobách. Sejdeme se v jídelně v 1. patře budovy B.

V úterý 11. 3. od 13.30 hod. – MUZIKOTERAPIE S VĚRKOU – Přijďte si zanotovat známé lidové písničky do tělocvičny ve 4. patře budovy B.

Ve středu 19. 3. od 9.15 hod. – SETKÁNÍ S DĚTMI Z MŠ HNÁTNICE – V rámci mezigeneračního setkávání si pro nás připravily pásmo písniček a říkanek. Sejdeme se v jídelně v 1. patře budovy B.

Ve čtvrtek 20. 3. od 14.30 hod. – KLOBOUKOVÝ PLES – Přijďte se pobavit na tradiční a stylový domovský ples. K poslechu a tanci nám zahraje pan Šalda. Těšíme se na Vás v 1. patře budovy B.

**Nezapomínejte na pravidelná cvičení
v tělocvičně vždy od 8. 30 hod.:**

Pondělí – jóga se Šarlotou

Úterý – skupinové cvičení s Mart'ou pro obyvatele
z budovy B

Středa – skupinové cvičení se Šárkou pro obyvatele
z budovy A

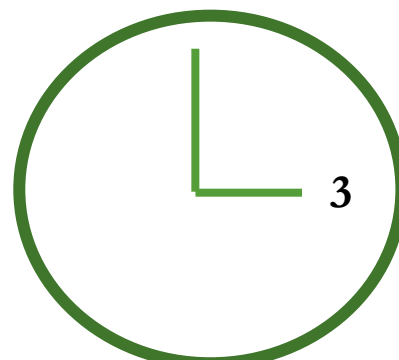
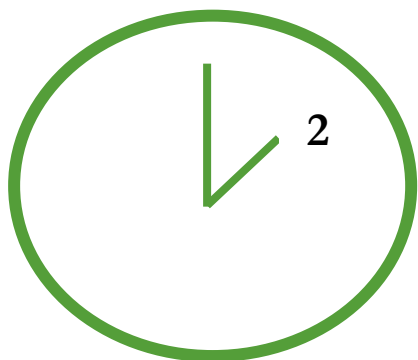
Čtvrtek – wellness pro obyvatele z budovy B

Pátek – wellness pro obyvatele z budovy A

**Každou sobotu probíhá od 14 hod. MŠE SVATÁ
v tělocvičně ve 4. patře.**

!!!! ZMĚNA ČASU!!!!

**ZE SOBOTY 29. 3. NA NEDĚLI 30. 3. VRÁTÍME
HODINOVOU RUČIČKU ZE TŘÍ HOD. NA DVĚ**

INFORMACE Z DOMOVA

Vážení obyvatelé,

od 24. 2. 2025 došlo k úpravě pokladních hodin v depozitní pokladně. Nyní je možné provádět vklady a výběry každé

pondělí od 9 - 11 hod.

a

čtvrtek od 13 - 15 hod.

Paní Mikulová je ráda s Vámi a tak získá více času na to, abyste se mohli společně těšit při aktivitách častěji. Děkujeme za pochopení.

Zároveň bychom Vás rádi upozornili na změnu času pro podávání večere: v týdnu **od 3. 3. 2025 do 9. 3. 2025** budou večere podávány **v 17. 30 hod.** Jde o podnět vzešlý z dotazníkového šetření a budeme testovat, jestli je změna s ohledem na další činnosti z denního harmonogramu proveditelná. Po týdnu bude zkušební režim vyhodnocen a jeho výsledcích Vás budeme informovat. Zkušební týden nebude pro personál jednoduchý, děkujeme Vám proto za trpělivost.

PRANOSTIKY NA BŘEZEN

- Březen, za kamna vlezem.
- Březnový sníh škodí polím.
- Suchý březen, mokrý máj – bude humno jako ráj.
- Hřímání března měsíce znamená veselý a úrodný rok.
- Když v březnu hřmí, ve stodolách se tmí.
- Březnové slunce má krátké ruce.
- Březen bez vody – duben bez trávy.
- Jestli březen kožich stáhl – duben rád by po něm sáhl.
- Studený marec, mokrý máj - bude humno jako ráj.
- V březnu prach – jistý hrách.

BŘEZEN

je podle gregoriánského kalendáře třetí měsíc v roce. Má 31 dní. Český název měsíce se odvozuje od březosti samic zvířat. Druhý výklad odkazuje na rašení bříz. V mnoha evropských jazycích je název měsíce (anglicky *March*, německy *März*, slovensky *Marec*) odvozen od latinského *Martius*, což bylo pojmenování podle mytologického Marta, boha války a zemědělství. V tento měsíc se také bojeschopní římské občany scházeli se za hradbami Říma na

Martově poli. Po zimě začínalo období příhodné pro vedení bojů a trvalo do října.

V římském kalendáři byl březzen původně prvním měsícem v roce, neboť zima byla obdobím bez měsíců. V roce 713 př. n. l. římský král Numa Pompilius do kalendáře začlenil i leden s únorem jako poslední dva měsíce roku. Na počátku roku (1. a 15. března) volil římský lid dva konzuly. V roce 153 př. n. l. museli být konzulové z vojenských důvodů zvoleni o dva měsíce dříve a počátek roku se proto posunul na 1. leden.

Březzen začíná vždy stejným dnem v týdnu jako listopad a v nepřestupný rok jako únor.

Astrologicky je Slunce asi první dvě třetiny března ve znamení Ryb a zbytek měsíce ve znamení Berana. V astronomických termínech začíná v souhvězdí Vodnáře a končí v souhvězdí Ryb. Mezi 19. a 21. březnem nastává na severní polokouli jarní rovnodennost. Slunce při svém zdánlivém ročním pohybu protíná světový rovník a přechází z jižní polokoule na severní. Končí astronomická zima a začíná jaro. Na severním pólu poprvé v roce vyjde Slunce, končí polární noc a začíná polární den. Na jižním pólu je to naopak.

Ve většině evropských zemích včetně České republiky se poslední březnovou nedělí mění zimní čas na letní. V Česku se tak ráno ve 2.00 hodiny středoevropského času přechází na 3.00 hodiny středoevropského letního času.

KLOBOUKOVÁ ETIKETA

Bývaly časy, kdy pokrývka hlavy ukazovala na společenské postavení a vyjít bez ní na ulici nepřipadalo v úvahu. Císař Rudolf II. kloboukem dokonce nahrazoval královskou korunu. Dnes se však najde jen hrstka odvážlivců, kteří klobouk považují za podstatnou součást svého outfitu.

Ačkoliv jeho historie sahá podle dochovaných archeologických nálezů až do starověké Mezopotámie, o rozkvětu v Evropě se dá mluvit od 15. století. A ještě v průběhu minulého století bylo nepřipustné, aby žena vyšla z domu prostovlasá. Klobouk hrál v oblékání klíčovou roli a patřila k němu i důležitá pravidla.

Připomeňte si trochu historie a základy etikety, které můžete v současnosti vidět snad jen v dobových filmech či seriálech, a zjistěte, jaké pokrývky hlavy patří momentálně k nejvyhledávanějším.

BÍLÁ PANÍ I NAPOLEON

Počátky kloboukové éry by se, zvláště u dam, daly shrnout jednoduše: Čím větší, tím lepší. Středověké ženy nosily hennin, vysoký kuželovitý čep s průhledným závojem, jehož délka dosahovala často až na zem. Přesně takovým se pyšnila i bílá paní z českých pověstí. Klobouk obyčejné měšťanky byl mnohem nižší. A nezaháleli ani muži. Císař Rudolf II. Habsburský (1552–1612) si nasazoval klobouk občas místo panovnické koruny a

extravagantními modely proslul i vojevůdce Napoleon Bonaparte (1769–1821) – za svou patnáctiletou kariéru vystřídal zhruba 120 dvourohých klobouků.

PRVNÍ CYLINDR

Traduje se, že obchodník John Hetherington způsobil ohromný poprask, když v roce 1797 předvedl v londýnských ulicích cylindr, který sám navrhl. Nikoho s tak nápadně vysokým kloboukem do té chvíle Londýňané neviděli a začali panikařit. Ať už se jedná o drb, nebo pravdivou historku, fakt je, že se tato pokrývka hlavy stala do třicátých let 20. století vyhledávanou položkou každého gentlemana. Mezi slavné fanoušky patřil Hans Christian Andersen (1805–1875), Abraham Lincoln (1809–1865) nebo třeba animovaný strýček Skrblík. Dnes se cylindr nosí zcela výjimečně, a to k fraku při formálních příležitostech nebo jako součást kostýmu na maškarní bál.

POPULÁRNÍ KLOBOUKY

Cylindr později nahradila nižší buřinka, bez které si snad nikdo nedovede představit Charlieho Chaplina (†1977) či televizní postavičku pana Tau. Koncem 19. století se na trhu objevil klobouk, který se postupem doby stal nejoblíbenějším na světě: je to typ fedora. Charakterizuje ho široká krempa a rovná koruna promáčklá z obou stran. Zprvu patřil pouze do dámského šatníku

a až od 20. let minulého století jej do své skříně zařadilo i mužské pokolení.

KLOBOUKOVÁ ETIKETA

Na znamení úcty či pozdravu se pánské klobouky smekaly, samozřejmý byl i jemný úklon hlavy (vzpomeňte na Hercula Poirota). Muži pokrývku hlavy snímali rovněž pokaždé, když se dali s někým do řeči, když vstoupili do místnosti, při svatebních obřadech, pohřbech i státní hymně. To ostatně platí dodnes.

Klobouk by měli v restauraci nebo na návštěvě pověsit na věšák, v ostatních případech držet v ruce. Na slavnostní večeři či v divadle (neplatí pro lóže) by v klobouku neměla sedět ani žena. Pokud se ovšem nejedná o fascinátor – výrazný doplněk upevněný sponkou či čelenkou, který je považován za společenskou variantu dámské pokrývky hlavy. I v tom případě je ale třeba vždy myslet na to, aby například v divadle viděli na jeviště rovněž lidé sedící za vámi.

10 NEJZNÁMĚJŠÍCH SOV ŽIJÍCÍCH U NÁS

Sovy jsou především noční dravci, což znamená, že loví v noci. K tomuto úkolu jsou dokonale přizpůsobeny. Mají diskovitý obličej, který je velký a zploštělý, s očima blízko u sebe, které směřují dopředu a umožňují jim binokulární vidění. Oči mají velké, dodávají jim tzv. moudrý vzhled a účinně sbírají a zpracovávají světlo. To jim umožňuje dobré noční vidění, ale nebrání jim to ani v tom, aby dobře viděly ve dne.

Pušťík obecný

Pušťíka obecného můžete objevit i v blízkosti svého domova, nejraději však obývají listnaté a smíšené lesy, různé parky nebo hřbitovy, kde mají nekonečnou zásobu klidu. Pušťík obecný je u nás asi nejrozšířenější druh sovy. Poznáte jej podle mohutné, kulaté hlavy, krátkých nohou, které jsou opeřené a krátkého ocasu a křídel. Hlavní poznávací znamení pušťíka jsou však hnědé až černé oči – kromě pušťíka bělavého a sovy pálené mají všechny ostatní sovy duhovku očí do žluta. Může se dožít až osmnácti let. Pušťíka nejčastěji uslyšíte od ledna do března, výjimečněji i v březnu.

Sova pálená

Sovy pálené jsou nejrozšířenější ze všech druhů sov na světě a poznáte je jednoduše díky jejich srdčitému tvaru obličeje. Obývají širokou škálu stanovišť od venkovských po městské. Obvykle se vyskytují na otevřených stanovištích, jako jsou pastviny, bažiny a zemědělská pole. K hnízdění potřebují dutiny, jako jsou duté stromy, dutiny ve skalách a na březích řek, hnízdní budky, jeskyně, kostelní věže, stodoly a stohy sena. Páry sovy pálené často využívají staré hnízdo, které je obsazeno již desítky let, místo toho, aby si stavěly nové. Dožívají se zhruba 2 let, takže začínají hnízdit už v jednom roce. Sovy pálené se dorozumívají pomocí vokalizace a fyzických projevů. Sovy, které jsou ještě v hnízdě, vydávají několik výrazných zvuků, které používají k vyjádření nepohody, při hledání pozornosti a při hádkách se spolu hnízdícími. I mláďata se ozývají chraplavým voláním.

Sýček obecný

Sýčka obecného lze pozorovat za denního světla, obvykle sedí na větvi stromu, sloupu nebo na skále. Je výjimečný tím, že často loví ve dne. Sýček obecný má bílé obočí nad hezkýma žlutýma, šikmýma očima, které jí dodávají poněkud přísný výraz. V letu má dlouhá, zakulacená křídla, rychlé údery křídel a letí s mírným vlněním. Má rád nížinné zemědělské oblasti s živými ploty a háji, parky a sady. Nejběžnějším voláním sýčka je ostré stěžující si „ký-au“, které klesá ve výšce a opakuje se.

Kulíšek nejmenší

Je nejmenší sova v Evropě. Je tmavě červenohnědý až šedohnědý, se skvrnitými boky a polovinou bílého kruhu na zadní straně krku. Tento druh se vyskytuje v lesích severní a střední Evropy až po Sibiř, ale také u nás v Česku. Jedná se o usedlý druh, což znamená, že dospělci se v jeho areálu vyskytují po celý rok. Výjimkou mohou být kruté zimy, kdy se dospělci mohou stěhovat na jih. Mláďata druhu se obvykle stěhují na podzim nebo v zimě. Volá jasným hlasem, jako by foukal do magnetofonu. Po každém tónu často následuje rytmický tříslabičný přízvuk o celý tón hlubší než první tón.

Sýc rousný

Má udivený výraz. Je to malá sova s velkou, hranatou a skvrnitou hlavou. Oči má jasně žluté a díky tomu všemu jej poměrně jednoduše poznáte (pokud tedy budete mít to štěstí se s ním setkat). Sýc rousný se příliš nevyskytuje v otevřeném prostoru. Je výhradně noční, den tráví ukrytý v hustých smrčínách nebo v dutých stromech. Živí se především hlodavci. Kvůli svým zvykům v ústraní bývá přehlížen a snadno se zaměňuje se svým běžnějším příbuzným puštíkem obecným.

Kalous ušatý

Kalous ušatý patří mezi středně velké sovy. Mají dlouhá, zakulacená křídla a dlouhý ocas. Křídla jsou tak dlouhá, že se jim v sedě na hřbetě kříží. Rozpětí křídel dospělých jedinců se

pohybuje od 90 do 100 cm. Kalous ušatý je hnědošedý se svislými pruhy. Na obličejí má světlé skvrny, které vypadají jako obočí, a bílou skvrnu pod zobákem. Kalous ušatý má černý zobák, oranžové nebo žluté oči a jejich nohy a prsty jsou pokryty peřím. Má dlouhé načernalé chomáčky, které vypadají jako uši, ale ve skutečnosti jsou to jen peříčka. Samice kalouse ušatého jsou obvykle mnohem větší než samci a mladý kalous ušatý vypadá jako dospělý jedinec, ale má jemnější a volnější peří. Jsou nejštíhlejší ze všech sov. Tento tvar jim pomáhá skrývat se před predátory. Když kalous ušatý sedí, roztáhne tělo a zploští peří, aby vypadal jako větve stromu. Spatřit jej lze v pásech stromů podél potoků, v malých stromových hájích, houštinách obklopených mokřady, na pastvinách nebo v bažinách.

Pušťík bělavý

Tato sova je vědecky pojmenována podle pohoří Ural, které je obecně považováno za předěl mezi Evropou a Asií. Jeho areál však není omezen pouze na pohoří Ural, vyskytuje se velmi často i u nás. Pušťík bělavý má pozoruhodný binokulární zrak, díky němuž vidí kořist na velkou vzdálenost i za zhoršených světelných podmínek. Protože však má oči zcela fixované na místě, má pušťík bělavý schopnost otáčet hlavou až o 270 stupňů, aby viděly kolem sebe. Jednou z nejzajímavějších skutečností je, že tento druh má jedny z největších uší v poměru k velikosti těla ze všech sov. Unikátně tvarované obličejové disky slouží k nálevkovitému

vedení zvuků směrem k uším. Mají také tři různá oční víčka, která chrání jejich oči.

Výr velký (Bubo Bubo)

Žije v celé Evropě a Asii. Tyto sovy mají velmi velké rozpětí křídel a jsou známé svými jasně oranžovými očima a chomáčky perí na hlavě. Jejich výraz působí trochu našťavaně. Výři jsou draví ptáci, a přestože mohou žít v mnoha různých prostředích, hnízda si často staví ve skalnatých oblastech. Mohou si oddechnout, protože je neloví žádná jiná zvířata. Jediným problémem, kterému mohou čelit, je soupeření o potravu s jinými ptáky. Protože nemají žádné známé predátory, mohou se dožít vysokého věku. Ve volné přírodě se sovy mohou dožít téměř 20 let i více. Pokud výr velký žije v zajetí a ne ve volné přírodě, může se dožít více než 50 let.

Výreček malý

Je jedním z menších zástupců čeledi sovovitých, je dokonce menší než puštík obecný. Je to jedna z mála evropských sov, která v zimě opouští svá hnízdiště a stěhuje se na jih. Jeho jméno je výstižné, je totiž skutečně malý. Vyskytuje se nejčastěji v šedohnědé barvě se světlejším obličejem. Často má vyobrazené V nad zobákem a mezi očima, které jsou jasně žluté. Samci a samice na sebe často volají středně až nízko tónovaným jednoduchým nebo opakovaným tónem „kyo – kyo“.

Kalous Pustovka

Na rozdíl od většiny sov může být tento středně velký pták často pozorován při lovu během dne, hlavně za svítání a za soumraku, a to zejména na zemědělské půdě a v travnatých, bažinatých a vřesovištních oblastech. Dospělá sova kalous pustovka má kulatou hlavu a krátký krk. Má výrazné, velké pronikavé žluté oči obkroužené černým prstencem a světle hnědé nebo bělavé zaoblené skvrny obklopující horní část obličeje a čela.

? Čeho se sovy bojí?

Výzkumy naznačují, že sovy postrádají skutečný pocit strachu. Intenzivní lidské zvuky, jako je tleskání a křik, sovy zneklidňují a pravděpodobně je vyplaší i náhlé záblesky jasného světla.

? Jak dlouho sovy žijí?

Sovy se ve volné přírodě dožívají v průměru 5-12 let, v zajetí ještě déle. Délka života sov se výrazně liší v závislosti na druhu, ale o tom až později. Existují také zřejmé rozdíly v délce života mezi sovami v zajetí a ve volné přírodě.

? Co si sovy myslí o lidech?

Přestože si k lidem mohou vytvořit určitý druh dobrého vztahu – je to jednoduše proto, že sova vnímá svého majitele jako někoho, kdo jí poskytuje potravu. Sovy se k lidem nechovají láskyplně ani přátelsky a nedokážou si takové emoce vypěstovat.

? Co sovy nejčastěji jedí?

Hlavní potrava do značné míry závisí na druhu sovy. Některé sovy se živí převážně hmyzem, zatímco jiné se živí hlavně myšmi, pěnkavami a hraboši. Větší sovy, jako je výr velký, se živí zajíci, mladými liškami a ptáky až do velikosti kachen a hrabošů.

MALÝ - VELKÝ VÝLET

Co nám může stačit k radosti, spokojenosti a mnoha vzpomínkám.

V polovině února jsem jela sanitkou do Litomyšle na změření oční čočky před plánovanou operací. Byla to pro mne příjemná změna z několika měsíčního zimního popojíždění na vozíku Domovem důchodců s občasným pobytem i venku.

Byl slunečný mrazivý den, všude ležela bílá vrstva sněhu. Od domova, kde se buduje nová přístavba, jsme vyjeli spodní částí města kolem starší zástavby. Zahlédla jsem bývalé kovárství p. Horníčka, průjezd ke

stadionu, patrovou vilu architekta a stavitele p. Tošovského,

Technické služby, míhaly se i novější budovy, až mě upoutal někdejší i současný hostinec „U Malinů“. Mezi mohutnými stromy v zahradě pamatuji kuželnu, jako děti jsme běžaly hráčům stavět kuželky. Uběhlo několik domů, u silnic je vilka někdejšího uznávaného lékaře MUDr. Neklana Velebila. Pamatuji jeho drobnou, čilou paní, chodívala se svými vrstevnicemi na slavnostní kafičko na náměstí do hotelu Praha. Jejími společnicemi byly manželka lodního lékaře MUDr. Hubálka, Aninka Kociánová z Hutvaldu a Milena Kociánová. Ta byla členkou našeho ochotnického divadla, později i její dcera Milena Čajánková a dnes pokračuje v rodinné tradici Zuzka Průchová.

Hotel Avion tvoří oblouk u odbočky k nádraží, následuje výzkumný ústav bavlnářský. Za ním Palackého sady se vzrostlými listnatými stromy, v pozadí domky pod tratí. „Čermákovo krejčovství“ už dávno neplní svoji funkci. Stejně tak dům malíře pokojů pana Schelouga, poslední před tratí, působí opuštěně. Za viaduktem je bývalý závod Koventa, ze strany zastávka autobusů na Řetovou i Litomyšl. Za mostem se asi rozrostlo Výpočetní středisko tak, že až není vidět na vchod do „Zvláštní internátní školy“.

Zahlédla jsem bývalý hostinec „V lázních“, pamatuji ho ještě otevřený, za ním je kaple sv. Jana Křtitele s věžičkou. Vzadu vyvěrá pramen vody, který zásoboval obyvatelku staré chaloupky

a odtékal podél cesty „Pod horou“. Za mého dětství se tam na svátek Jana Křtitele konaly poutě s atrakcemi.

Pokračovali jsme podél vil, jdoucích až za zatačku proti lesu a najednou se otevřel krásný pohled na celé naše město Ústí nad Orlicí. Výtvarník Zdeněk Brožek tomu říkal „Betlém“. Pod silnicí bylo vidět bílou kapličku Křížové cesty nad někdejším hostincem Mendrik a za okamžik jsme přijeli lesními zatačkami do míst „U loučení.“ Na strom tam namaloval a zavěsil obraz umělecký kovářský mistr František Bečka. Původní obraz byl už poškozený. Na tomto místě se loučili s městem tkalci, když odcházeli prodávat utkané plátno do větších měst. Dole bylo vidět hluboké údolí vidět hluboké údolí, je tam „Vlčí studánka“ s kovovou hlavou vlka a skleněnýma očima. Z otevřené tlamičky mu vytéká pramen vody. Prostranství kolem má dnes novou úpravu, kterou už neznám, ale bylo to oblíbené místo procházek rodin s dětmi. V dřívějších dobách se tam hrávalo i ochotnické divadlo.

V lese se míhaly zasněžené cestičky a sluníčko prozařovalo les jak na Mařákových obrazech. Ten se ale víc zaměřoval na letní a podzimní období. Brzy jsme vyjeli na otevřené prostranství k Řetůvce. Dole v dolíku je několik domů a zbytky rozpadlého statku. Podél silnice jsou opravené domky, menší políčka a louky ve stráních. Následuje Sloupnice, je Malá a Velká, projížděli jsme ji dost dlouho. Uprostřed má větší prostranství jako náměstíčko, jistě i prostor pro více autobusů. Sloupnice byla v Ústí vyhlášena

nejlepším chlebem z okolí. Je tam mnoho pěkných nových rodinných domků, asi tam dobře žije. Známý je i Domov důchodců.

Za Sloupnicí se táhnou dlouhé široké polnosti. Z dálky je vidět několik statků, byl tam i malý zamrzlý rybníček. Sluníčko hrálo přes okna sanitky, obloha byla blankytně modrá, sem tam pluly bílé obláčky jak na dálnách ústeckých betlémů, říká se jim „beránci“. Veliké lány polí a jejich rozlohu jsem u nás nečekala, připomnělo mi to výstavná pole na „Na Hané“, kde jsem v mládí studovala a chodila na brigády, hlavně na řepu – cukrovku. Sbírali se hodně brambory a na „Drahanské vrchovině“ sázely smrčky. Chmelové brigády jsme absolvovali také.

Pocházím z centra města Ústí, ale vztah k půdě mi tím zůstal. Jako děvče jsem jezdila za spolužačkami do venkovských chalup s muškáty v oknech a pobývala šťastně s nimi v početných laskavých rodinách. Pásly jsme krávy a husy kolem malých oplocených zahrádek s květinami a zeleninou. O životě jsme nevěděly vůbec nic.

Moc ráda jsem jezdila na velký statek, tam bydlely moje dvě kamarádky. Měli tam 2 koně, větší množství krav a na těch, když ležely, odpočívaly a pohupovaly se kočky, muselo je to příjemně hrát, to mě doslova fascinovalo. Ve stodole stálo malé autíčko „Aero“, vzadu mělo otevírací kufr a tam jsme sedávali, když se jezdilo na poutě po blízkém okolí. Rodiče, příbuzní i bratr

kamarádek byli moc hodní lidé, jedno dítě navíc pro ně nebyl žádný problém, přestože měli stále plné ruce práce, spoustu zvířectva, pamatují sušení trávy a těch nádherných květin po loukách, když se sekalo. V kotli se vařila švestková povidla atd. V hlavní světnici byla rohová lavice, velký stůl, na stěně již po předcích tmavý kříž, z jedné strany Kristus, z druhé Panna Maria. Když byly na stole švestkové, šťavnaté, ještě teplé buchtý (zvané cihly), byl to nezapomenutelný okamžik. Dodnes na lásku všech ráda vděčně vzpomínám a s těmi, kteří žijí, se dodnes stýkám. Pracovitých lidí v zemědělství si trvale vážím, zvířatům se musí rozumět a často mají ke svým chovatelům blíže, než lidé jeden k druhému.

Hodně jsem odbočila, ale třeba si někdo ze čtenářů rád se mnou zavzpomíná. Pokračujeme po silnici k Litomyšli. Z dálky je vidět zahrádkářská kolonie a vpravo výstavní rodinné domky.

A už je zde okouzující město Litomyšl. Jeli jsme horní silnicí a kolem autobusového nádraží a přijížděli k vrátnici nemocnice. Sluníčko nás stále provázelo. Jsem na vozíku, nijak lehká, spíš naopak, a tak se mnou měl pan šofér Hübl a naše doprovodná sestra Ivanka dost práce. Na řadu jsme přišli brzy. Pan doktor i personál byli příjemní a brzy jsme se mohli vrátit zpět. Tentokrát jsme jeli přes náměstí, domy s podloubím jsou doslova malebné, nahoře je krásné vysoké sousoší, většinou bývá Mariánské.

Bylo vidět špičatou věžičku proboštského gotického kostela, radnici, sochu Bedřicha Smetany a dvě věže piaristického kostela a zámecké zahrady. Nad zdí se objevil prostor, kde se hrávala donedávna divadla v přírodě v době oslav „Smetanovy Litomyšle.“ A už jsme opět nahoře na silnici u rozsáhlých polí. Jsou vidět budovy zemědělského družstva a pracující traktor. Před Sloupnicí v údolíčku jsem si všimla domu s nápisem „U studánky“. Za Sloupnicí vedla cesta loukou k Vlčkovu, kam jsme jezdili na jarní slavnosti Bohuslava Martinů „Otvírání studánek.“ Orchester tam hrál jeho známé skladby a místní obyvatelé vždy připravili dobré občerstvení. V pozdějších letech tam zajížděli i autobusy.

A opět jsme byli v Řetůvce. Na kopci tam mají pěknou malou kapličku s věžičkou, vedle je asi márnice na malém hřbitůvku. Minuli jsme dvě odbočky na Řetovou a opět jsme v lese a budeme sjíždět po serpentínách silnice. Dvakrát se mihnuly řady kapliček, bylo vidět i velký vodojem, pamatuji, když se stavěl. Ve stráni nad městem je letitý pavilon. Vpravo následuje cesta lesem „Řehořovým dolem“, dostaneme se i ke studánce, kde žil podle pověstí poustevník Řehoř. Prudkou cestou dojdete až do Řetové, maminka tam za války chodívala pěšky učit do školy, tenkrát nic nejezdilo. Pod zatačkou silnice přibýly v místech někdejší pily nové stavby. Čemu dnes slouží někdejší dobře prosperující okresní stavební podnik, nevím?! Projeli jsme most, vpravo byla

odbočka k místnímu nádraží a poslední dům byla v dětství naše oblíbená cukrárna „U Marešů“ s největší pochoutkou – zmrzlinou. Při procházkách do lesa nám ji rodiče dopřáli. Pamatuji ještě usměvavou mladou paní Marešovou, v ozdobné malé zástěrce s kraječkou ve vlasech, obsluhující zákazníky a pana Mareše, jak nosí někde ze dvora v cukrářské čepici voňavé zákusky. Za viaduktem bývala masna, dnes je tam patrový dům, dalších několik rodinných domků známých děvčat. Za nimi byl rodný dům sochaře Quido Kociana zbouraný pro autodílnu Trio. Mozaika s portrétem mistra od jeho syna byla sejmuta. Do kovového rámu ji upevnil umělecký kovář František Bečka a je umístěna na Městském úřadě ÚnO v první patře proti schodišti. Bylo vidět hospůdku „U Babyky“, je postavena podle návrhu Ing. arch. Petra Kuldy a dobře slouží (vytvořil i mnoho významnějších staveb). Nese název podle parkového stromu babyka, který zůstal vedle jako vzpomínka na zrušené bývalé Riegrovy sady s fontánkou. Strom měl nízko větve a dobře se po něm v dětství lezlo. Dále sídliště a dlouhá zeď chránící řadu domů zvaných „jezevčík“. Na křižovatce je vidět socha sv. Václava a za ní pěkně opravený domek. Málokdo si už asi pamatuje, že tam žila babička zpěváka Milana Drobného, měla stejné příjmení, pocházela jako tento zpěvák z ústecké Kocianovy rodiny. V mládí sem hodně jezdil a byl idolem zdejších děvčat. Chodilo se tenkrát na velice oblíbenou plovárnu, vybudovanou na řece Orlici, byla tam i

moderní budova s občerstvením a vzadu prostranství na hraní míčových her a opalování. Pokračovali jsme kolem úspěšné „vyšívárny“ Velebných. Pěkný vstup jim vytvořil již zmiňovaný pan kovář Horníček. Ukázkou jeho šikovné práce je i branka u domu vedle zlatnictví na Masarykově třídě. Minuli jsme Zahradní ulici s původními tkalcovskými domky, dál někdejší kovárnu Knapovských, odtud pocházel uznávaný malíř betlémů pan Jirka Knapovský, už jeho otec se této zálibě věnoval. Zhlédla jsem Janderovu vilu s měděnou střechou, benzinu, Ježkovu a Zborovskou ulici.

Projeli jsme kolem původních domků až Na Špici k potravinám Quanto. Na křižovatce zahнули doprava, potom vlevo a byli jsme u Domova. Pan šofér jel pěkně a paní Ivanka šikovně pomáhala. Snad někoho z Vás moje vzpomínky potěšily, napsala jsem jich hodně, aby si každý mohl vybrat tu sobě blízkou. Jaro se blíží a to je pro nás všechny povzbuzující čas...

Marie Sikorová, obyvatelka

TRÉNUJEME PAMĚŤ

1. V jedné z těchto zemí začíná jaro v únoru na den Svaté Brigid, i když podle kalendáře tam ještě vládne pořádná zima. O jakou zemi se jedná?
  - a) Irsko
  - b) Skotsko
  - c) Island
2. Rostou děti na jaře rychleji?
  - a) Ne
  - b) Ano
3. Jeden z národů postavil svou slavnou památku tak, aby ukazovala přímo na vycházející slunce během jarní rovnodennosti. O jakou památku se jedná?
  - a) Diova socha v Olympii
  - b) Velká Sfinga
  - c) Konstantinův vítězný oblouk
4. Změna času přichází o posledním březnovém víkendu. Letní čas chtěl zavést už Benjamin Franklin v roce 1784, ale poprvé se tak stalo až za 1. světové války. V ČR se pravidelně mění od kterého roku?
  - a) 1979
  - b) 1969
  - c) 1919

5. Vajíčko je symbolem plodnosti. Říká se, že je možné jej postavit vzpřímeně jen jeden den v roce. Ve který?

- a) na Velikonoční pondělí
- b) na apríla
- c) v den jarní rovnodennosti

6. Doplňte březnovou pranostiku: Na svatého Řehoře

- a) čáp letí od moře.
- b) čáp letí směr ke komoře.
- c) čápi zpívají na kůře.

7. První jarní květy (sněženky, bledule, krokusy) rozkvétají ještě dříve, než

- a) se probudí většina hmyzu, která by se do nich pustila
- b) se olistí stromy, protože jsou závislé hlavně na světle
- c) začne mít slunce větší sílu a tím je spálí

8. První jarní den na jižní polokouli znamená, že na severní polokouli

- a) začíná podzim
- b) přichází zatmění Slunce
- c) začíná také jaro

9. Zdá se vám na jaře zpěv ptáků hlasitější, Čím je to způsobené?

- a) Není to pravda, ptáci zpívají stejně hlasitě po celý rok.
- b) Jsou více slyšet, aby přilákali samičky a zastrašili konkurenty v lásce.
- c) Mají po zimě odpočatější hlasivky.

10. U ptáků ještě zůstaneme. Ptačí mláďata se sice rodí se schopností zpívat, ale musí se naučit specifické tóny a „písně“ svého druhu. Obvykle jim to zhruba trvá ....

- a) Do dvou dnů od narození.
- b) Do dvou týdnů od narození.
- c) Do dvou měsíců od narození.

Správné odpovědi: **1a), 2b)** – ano, rostou, mají větší přísun vitamínu D; **3b); 4a)** – úplně poprvé již v roce 1916. Letní čas byl zaveden v celé Evropě, ale platil jenom jeden rok; **5c); 6a); 7b); 8a); 9b); 10c)**

SMĚJEME SE

Všude na světě je alkoholismus nemoc. Jen na Moravě se tě zeptají: „Co nepiješ? Jsi nemocný?“

„Prý se vám oženil syn. Gratuluju! A udělal to z lásky nebo kvůli penězům?“

„Tak i tak. Z lásky k penězům.“

Přijde chlapík k právníkovi do kanceláře a ptá se: „Kolik si účtujete za své služby?“

Právník: „Mám taxu 1.000 Kč za 3 zodpovězené otázky.“

„A není to příliš vysoká cena?“

„Je,“ povídá právník. „A jaká je vaše třetí otázka?“

Blondýna u soudu: „Obžalovaná, o tom, že jste právě vy přepadla banku, neexistuje dostatek důkazů. Jste volná.“

„A znamená to teda, že si ty peníze můžu nechat?“

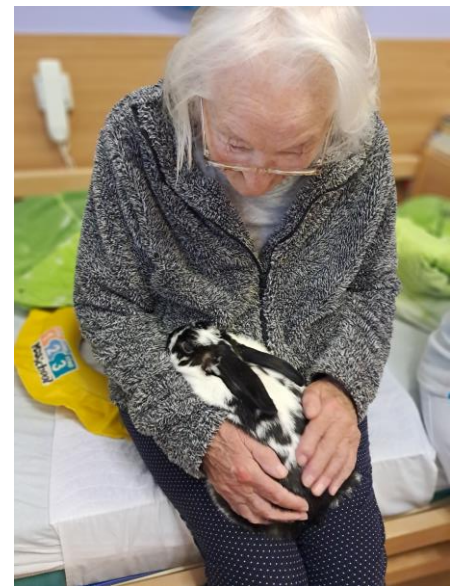
JAK JSME SE MĚLI V ÚNORU

Uspořádali jsme Masopust, hráli jsme společenské hry, vyráběli jsme a zpívali s Věrkou. Připravovali jsme také různé dobroty, těšili se s Jenny a králíčkem Terezkou.

Zdroje:

https://cs.wikipedia.org/wiki/Mat%C4%9Bjsk%C3%A1_pou%C5%A5

<https://www.prozeny.cz/clanek/kloboukova-etiketa-modni-zajimavosti-ze-sveta-doplнку-69449>

<https://zena-in.cz/kviz/kviz-tohle-jste-o-jaru-mozna-nevedeli-otestujte-se>

<http://www.pranostika.cz/mesic-brezen.html>

<https://cs.wikipedia.org/wiki/B%C5%99ezen>

<https://hobbio.cz/druhy-sov-cr/>

https://www.skyfly.cz/vtipy.php?stranka=5&hledany_text=